

vendige; der var gennem tre paa hinanden følgende Forhandlinger fastsat, hvorledes Grundloven skulde indskrænkes, og der kunde nu ikke ved den sidste Beslutnings Tagelse gjøres Noget om deraf. Hvis Rigsdagen i sin Tid havde fundet, at det var forsynligt at udtale Saadant og at sætte det ind i selve Indskrænkningssakten, ja, da var det en anden Sag; hvis det havde været vedtaget gennem tre Behandlinger, saa kunde noget Saadant have fundet Sted, men efterat ved tre Behandlinger Indskrænkningen forelaa i en endelig Form — og jeg maa ubehøvelig fremhæve, at der forelaa intet Andet — og efterat Rigsdagen, efterat være bleven bekendt med Fællesforsætningen, havde taget Beslutning om, at den skulde træde i Kraft, saa traadte den i Kraft, og hvad var saa tillige traadt i Kraft? Disse Bestemmelser, ifølge hvilke den hele Række af Paragrafer endelig og afgjort være ophævede; deri kunde der ikke til Syvende og Sidst ved denne Beslutnings Vedtagelse gjøres Forandring. Dette var i og for sig en aldeles tilstrækkelig Grund til, at der ikke kunde skee nogen Forandring. Der var altsaa allermindest tilstede noget Forbehold; thi ikke engang dette Ord, som jeg ogsaa finder ved en Inkurie er kommen ind i Endringsforslaget, ikke engang dette Ord forekommer. Et Forbehold blev ikke taget, men der blev udtalt en Forudsætning, forinden man gif til at tage selve den Beslutning, om hvilken den ærede Indenrigsminister meget rigtig har bemærket, at det ene og alene var den, som fik nogen Betydning. Det var denne Beslutning, det alene kom an paa; hvilke Forudsætninger der havde været tilstede ved Drøftelsen af dette Forhold under de Forhandlinger, ved hvilke Rigsdagen ledes til at tage Beslutningen, det kunde slet ikke have nogen Betydning; naar Beslutningen engang var bleven tagen, saa var derved Grundlovsindskrænkningen definitiv og endelig foregaaet. Derfor vil det ogsaa sees, at der i den kongelige Kundgjørelse, hvorved selve Indskrænkningen af Grundloven sattes i Kraft, aldeles ikke er Tale om noget som helst Tilfælde, i hvilket der kunde fremkomme en Gjenoptivelse af den gamle Grundlov. Der siges aldeles udtrykkelig, at efterat denne Beslutning af Rigsdagen paa grundlovmæssig Maade er bleven tagen,

ere disse Indskrænkninger i Grundloven traadte i Kraft, og saa slutter den med at sige: „Og ere da fra nu af alle disse Paragrafer“ (som der nærmere angives) ophævede, ligesom ogsaa Forbeholdet angaaende Slesvig er fyldstgjort, og dermed er Sagen een Gang for alle og endelig bleven afgjort. — Det er det, jeg troer, man bestemt skal fastholde, at uagtet det maaskee kunde være meget ønskeligt, hvis det Tilfælde — som jeg dog ikke kan Andet end betragte som i højeste Grad usandsynligt og uhyggeligt at dvæle ved, men det er jo et Tankeexperiment som alt Andet — skulde indtræde, at Fællesforsætningen kuldstedes ved hvre Vold og Magt, at der da var en fuldsærdig Repræsentation tilstede, som kunde indtræde igjen med Hensyn til den lovgivende Magt for de fælles Anliggender, saa er det faktiskste Forhold et ganske andet; der er intet Sligt tilstede, og hvad der til den Tid skal skee, vil da kun, som den ærede Landssthingsmand, som havde Ordet før mig (Bloug), udtrykte sig, komme an paa de konkrete Forhold, der da formaae at gjøre sig gjældende. — Det er dette, som jeg fra min Side maa paa det Bestemteste udtale som min faste og urøkkelige Overbevisning, at der er aldeles ikke en saadan Tilstand tilstede som den, der synes at maatte ligge til Grund for Affattelsen af Endringsforslaget. Der er aldeles ingen Mulighed for, at Rigsdagen paa en lovlig Maade under nogen som helst Udvikling af Begivenhederne igjen kan komme til at træde i Kraft som Organ for Fællesanliggenderne. Det vil kun kunne skee ved en heel Række af Grundlovsforandringer, men aldeles ikke paa Grund af noget tidligere Forbehold.

Det er allerede af andre Talere bemærket, at hvis der nu var en saadan Tilstand, at et Forbehold af den Natur maatte erkjendes at være retsghibigt tilstede, saa var det overordentlig uheldigt, at der — meget mod de ærede Forslagsstilleres Hensigt — i Begyndelsen af Forslaget er brugt de Udtryk, at der er „for Tiden affæet fra“, thi deri ligger aabenbart den Tvivl, som de ikke ville have skal udtales, og jeg maa gjøre opmærksom paa, at i saa Tilfælde havde de ikke Lov til at affæe derafra. Enten—Eller. Var der et saadant Forbehold